

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма: Право

Галузь: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D8 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 4 від 28 листопада 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Договірне регулювання екологічних відносин
Викладач (-і)	Кобецька Надія Романівна, д.ю.н., проф., проф. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	(0342) 507822
Е-mail викладача	nadiia.kobetska@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Значення інституту «договору» в екологічному праві останніх десятиліть неухильно зростає. Аналіз сучасного екологічного законодавства дає можливість виявити значну кількість договірних конструкцій, залучених до регулювання відносин, пов'язаних з використанням, відновленням, охороною природних ресурсів та довкілля в цілому. Відповідні договірні форми базуються на традиційних цивільно-правових договірних конструкціях, носять характер господарських, адміністративних договорів. Названі різновиди договорів були предметом вивчення в бакалаврській освітній програмі. Однак, договори, що опосередковують екологічні відносини характеризуються своїми особливостями, які, своєю чергою, зумовлені особливостями предметно-об'єктного складу цих договорів. З'ясування особливостей предмету, сторін, змісту, форми, порядку укладення, зміни, припинення та виконання договірних еколого-правових зобов'язань можливе на основі набутих знань в галузі екологічного, природноресурсного, цивільного, господарського, адміністративного права та передбачає системне розуміння і тлумачення правових приписів.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є відповідна система нормативно-правових приписів цивільного, господарського, екологічного, природноресурсного законодавства, а також практика реалізації відповідних норм уповноваженими суб'єктами.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни «Договірне регулювання екологічних відносин» є формування у студентів необхідних юридичних знань щодо особливостей договірного регулювання екологічних відносин в Україні, з'ясування специфіки укладення, виконання і забезпечення договорів, що опосередковують відносини у сфері охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки з метою належного використання відповідних положень в правозастосовній та правоохоронній діяльності.</p> <p><u>Завданнями</u> вивчення дисципліни «Договірне регулювання екологічних відносин» є набуття студентами знань та розуміння змісту екологічного договірного законодавства України, формування умінь та навичок щодо самостійного прийняття рішень а також вчинення дій, пов'язаних з реалізацією еколого-договірних норм; попередження, припинення порушень договірних зобов'язань сторонами (учасниками) договірних відносин.</p>	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність скеровувати зусилля, поєднувати результати різних досліджень та аналізу, вчасно подавати результат.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного та приватного права.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання:

РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	081 Право	1	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Модуль I. Загальна частина			

Тема 1. Загальні положення про договір	2	-	6
Тема 2. Особливості договірної регулювання екологічних відносин	2	2	6
Тема 3. Класифікація договірних форм регулювання екологічних відносин	2		6
Тема 4. Укладення, зміна та розірвання договорів відповідно до приписів цивільного та екологічного законодавства	2	-	6
Тема 5. Суб'єкти, об'єкти і зміст договорів	2	-	6
Тема 6. Особливості виконання та забезпечення екологічних договірних зобов'язань. Правові наслідки їх порушення	2	-	6
Модуль II. Особлива частина			
Тема 7. Договірне регулювання відносин надрокористування	-	4	4
Тема 8. Договори довгострокового тимчасового користування лісами	-	2	4
Тема 9. Договори оренди водних об'єктів	-	2	4
Тема 10. Договори у відносинах використання об'єктів тваринного світу	-	2	4
Тема 11. Договори у відносинах охорони та відновлення лісів, вод, рослинного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду	-	2	4
Тема 12. Договірні конструкції у відносинах забезпечення екологічної безпеки	-	4	4
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19.05.2023 р. № 309 https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/_poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf , а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 13 від 27.06.2024 р.) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами однієї письмової модульної контрольної роботи. Зміст питань, форма та структура завдань визначається викладачами, що проводять семінарські заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджується на засіданні відповідної кафедри (пп. 3.1.3.2 МРПОУ). Робота виконується на останньому семінарському занятті. На контрольну виноситься 50 тестових завдань по 1 балу. Контрольна		

	<p>виконується через сайт дистанційного навчання університету.</p> <p>За бажанням (для отримання додаткових до 10 балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття (5 балів) та/або наукову роботу (максимально 10 балів). Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/.</p>
Семінарські заняття	<p>Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/ та на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua/</p> <p>Максимальна кількість балів за семінарські заняття – 45 (пп. 2.6.1–2.6.2 МРПОУ).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються МРПОУ. Студенту виставляється залік на останньому занятті за умови виконання всіх видів робіт, передбачених навчальною програмою. Наявність хоча б одного пропущеного і невідпрацьованого семінарського заняття є підставою для не виставлення заліку (пп. 3.2.2 МРПОУ).</p>
Підсумковий контроль	<p><u>Підсумковий контроль – залік у письмовій формі.</u></p> <p>Для студентів, які не мають заборгованостей та отримали мінімальну кількість балів не менше 50, залік виставляється на останньому семінарському занятті відповідно до МРПОУ.</p> <p>Для студентів, у яких на момент виставлення заліку були заборгованості, залік проводиться письмово, після усіх відпрацювань. На залік виноситься 50 тестів закритої форми, які оцінюються по 2 бали. Максимальний бал за залік становить 100 балів.</p> <p>Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 45 балів), балу за підсумкову модульну контрольну роботу (максимально 50 балів) та балу за самостійну роботу (максимально 5 балів, пп. 2.6.3 МРПОУ). Бал за індивідуальну роботу та/або участь у науковій роботі (максимально 10 балів) є додатковим балом, який додається до підсумкового семестрового балу (пп. 2.6.1 МРПОУ).</p> <p>Підсумковий бал становить максимальнo 100 балів (пп. 2.6.1–2.6.3 МРПОУ).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (залікової роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ).

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення. Реагування

на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять

Очікується, що всі студенти відвідають лекції та семінарські заняття. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття (абз. 1. пп. 3.1.2 МРПОУ). За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (абз. 2. пп. 3.1.2 МРПОУ).

Неформальна освіта

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти здійснюється одноосібним рішенням директора за умови, що назви освітніх компонент ідентичні або мають незначну стилістичну розбіжність; співпадає загальний обсяг годин (кредитів ЄКТС); співпадають компетентності та програмні результати навчання з дисципліни / дисциплін та результатів неформальної освіти або на підставі висновку експертної комісії кафедри.

8. Рекомендована література

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. Київ: Юрінком Інтер, 2008. http://www.yuricom.com/files/content/Dzera_-_Zagalna.pdf
 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. Київ: Алерта, 2012.
 3. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія / за заг. ред. В. А. Васильєвої. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2016.
 4. Договір як універсальна правова конструкція: монографія / за ред. А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2012. http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/MONOGRAFIJ_2013/dogovor_2012.pdf
 5. Кобецька Н. Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. <http://personal.pu.if.ua/depart/nadiia.kobetska/resource/file/%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
- Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках, розміщених на сторінці кафедри та наданих студентам на першому навчальному занятті.
<https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/>

Викладач:
д-р юрид. наук, проф. Надія КОБЕЦЬКА

